

Eucharistie perceptione communicarent, quo ad eos sanctissimi huius Sacramenti fructus uberius provenirent. Utinam Christianorum mores tales essent, ut Concilii istius vota executioni mandari possent.

XVII. Laxa paradoxa in hac quoque materia docuerunt aliqui, ut ex frequentibus thesibus proscriptis patet. Vener. Innocen. XI. sequentem damnavit n. 56. *Frequens confessio, & communio, etiam in his qui genitiliter vivunt, est nota praedestinationis.*

XVIII. In aliud extremum lapsi alii sunt, quorum errorem damnavit Alexander VIII. num. 22. *Sacerdotes sunt iudicandi qui ius ad communionem percipiendam pretendant, antequam condignam de delictis suis poenitentiam egerint.*

XIX. *Similiter ardeat sunt à sacra communione, quibus nondum inest amor Dei purissimus, & omni mixtioni expati.*

XX. Regulas frequentis communionis praescripsit Innocentius XI in suo decreto *Cum ad aures*, quod legere poteris tom. 8. lib. 3. diff. 1. cap. 12. sicut & plura SS. Patrum testimonia pro plena istius rei instructione, quae legere poteris loc. cit. ibi invenies sacrilegarum communionum iaculentissima argumenta.

DISSERTATIO IV.

De Sacrificio Missae.

CAPUT I.

Sacrificii notio, ejusque necessitas.

I. QUÆST. I. Quid, & quatuorplex sit Sacrificium? RESP. Sacrificium in sua ampla significatione omne opus bonum comprehendit, sive interum, sive externum, quod in Dei gloriam dirigitur. Notio Sacrificii præse accepti hæc est: *Oblatio externa, soli Deo facta, qua in recognitionem supremi ejus dominii à legitimo ministro res aliquæ sensibilis, & permanens ritu mystico consecratur. Locum generis oblatio tenet. Dicitur externa, seu sensibilis, quia est actus Religionis, qua homines una conveniunt. Convenire autem nequeant nisi signis sensibilibus, quibus id manifestant quod animo intrinsecus gerunt. Rei sensibilis Sacrificium dicitur, ut distinguatur à sacrificio cordis contriti. Solum Deo facta. Solum quippe Deus conditor, & moderator hominum est, principium, & finis. In recognitionem supremi dominii. Sacrificio hoc exteriori protestatur homo Deo servitiem, & quicquid boni habet, ab eo accepisse. Primatus enim Sacrificii finis est cultus Deo exhibitus. A legitimo ministro oblatio immolanda est, scilicet à persona quæ ad hoc officium destinata est.*

II. Sacrificium dividitur 1. ratione materiae, quæ alia est solida, ut animal, quod offerebatur in veteri lege post partem de hoste victoriam: & idem dicebatur *hostia*, & à victoria *victima*. Solidæ quoque res sunt panis, sal, thus, spicæ,

tritum. Alia est materia liquida, ut vinum, oleum, sanguis, aqua, quæ aliquando offerebantur, & dicebantur *libamen*. 2. Ratione formæ tribuitur in holocaustum, in sacrificium seu hostiam pro peccato, & hostiam pacificam. Omnium sacrificiorum perfectissimum erat holocaustum, quod totum consumebatur. Sacrificium pro peccato partim consumebatur, partim cedebat in usum Sacerdotum. 3. Ratione finis dividitur in laetiticum, eucharisticum, imperatorum, & propitiatorum.

III. QUÆST. II. An fidei dogma sit, Missam esse Sacrificium? RESP. Vatis nominibus Missa Sacrificium appellatur. 1. dicitur *Liturgia*. 2. *Synaxis* seu conjunctio fidelium cum Christo. 3. *Oblatio* quæ in expiationem peccatorum offertur. 4. *Collecta*, seu congregatio fidelium populi. 5. dicitur *Missæ* à verbo *mittere*, sive quod Christus hostia sit à Deo missa nobis, sive quod ex donis à populo fidei missis Sacrificium fieret, sive quia peracto sacrificio populus mittitur, Diacono canente: *Ita, missa est.*

IV. Triplici canone definitur Tridentinum *sess. 22.* Eucharistiam esse verum Sacrificium. Can. 1. *Si quis dixerit in Missa non offerri Deo veram & propriam Sacrificium &c. anathema sit.* Similia habentur can. 3. & 4. His tribus canonibus profligavit Tridentinum Novatorum errores. Accedit perpetua Ecclesiae traditio, & Patrum consensus, quorum testimonia dedi tom. 8. lib. 3. diff. 2. c. 2.

V. QUÆST. III. Utrum essentia Sacrificii Missæ sit in oblatione? RESP. Oblatio quæ præcedit consecrationem, est mera preparatio ad Sacrificium: est enim oblatio panis, & vini. Panis autem, & vinum non sunt victima Sacrificii; sed victima est ipse Christus Dominus. Oblatio quæ sacrificium consequitur, similiter ad sacrificii essentiam non pertinet, cum non sit à Christo instituta, sed ab Ecclesia, sicut & prima.

VI. Oblatio sita in consecratione constituit essentiam Sacrificii Missæ. Nam Sacrificium consistit in oblatione & immolatione victimæ sensibilis. Porro certum est in consecratione esse veram oblationem. Siquidem Christus vi consecrationis tamquam verus agnus, & victima sistitur in altari sub speciebus panis, & vini, & in quodam statu mortis constituitur, quatenus per spiritualem verborum gladium, sub diversis, & separatis speciebus immolatur, & offertur Deo Patri. Hæc autem separatio mystica, quæ vi verborum sui corporis ac sanguinis, aptè representat separationem cruentam sanguinis à corpore in cruce peractam.

VII. Communio Sacerdotis est pars saltem integralis Sacrificii Missæ, ut omnes fateantur. Quodam propugnant partem esse essentiali. Quoniam sacrificium Missæ est omnium perfectissimum, & holocausti rationem obinet. Porro sicut in holocausto tota victima consumebatur; ita in Sacrificio Missæ per communionem Sacerdotis tota victima consumitur. Sed dissidium istud parvi momenti est. Consumptio enim sacrificii de jure divino est. Quare si Sacerdos post consecrationem

nem moritur, alter Sacerdos etiam non jejunus consumere Sacrificium debet. Quare consecratio essentialiter ordinatur ad consumptionem. Similiter consecratio utriusque speciei ad essentiam pertinet Sacrificii, ut omnes Theologi adfirmant. In consecratione enim sit representatio passionis dominicæ. Ergo non debet corpus sine sanguine consecrari. Hinc si Sacerdos post consecrationem panis moritur, substituendus alius Sacerdos est qui inchoatum perficiat Sacrificium.

VIII. Si post consecrationem venenum deprehendatur, non debet sumi, sed debet in vasculo apto conservari, & aliud vinum consecrari, & sumi. Si animal ceciderit, debet cautè capi, lavari, & comburi, & una cum cineribus mitti in Sacramentum, ut 3. p. q. 83. art. 6. ad 3. S. Thomas docet.

CAPUT II.

De valore Sacrificii Missæ. Pro quibus offerri, & à quo ministro possit.

I. QUÆST. I. Est ne infinitus valor Sacrificii Missæ? RESP. Duplex valor: unus ex opere operato, qui ab ipso opere immediatè à Christo instituto proficiscitur; alius opere operantis, qui est effectus meriti, & dignitatis ministri. Disputant in utramque partem Theologi, sic ne infinitus valor ex opere operato: illum enim esse finitum omnes fateantur. Paucis quaestionem resolvo. Si valor spectetur absolute, & quatenus exprimit virtutem, & sufficientiam, dubio procul est infinitus: quoniam Sacrificium Missæ idem est quantum ad sufficientiam ad Sacrificium Crucis. Modus dumtaxat offerendi diversus est. Si vero spectetur ut à Ministris offeratur in actu secundo, sic limitatus est, & finitus. Quid quod ipsum Sacrificium Crucis quantum ad applicationem effectum limitatum in nobis producit, quia dispositio subiecti finita est? Si effectus Sacrificii Missæ esset infinitus, æquè prodesset omnibus, ac uni vel alteri; & una sola Missa omnes Purgatorii animas liberaret; & tamen Ecclesia nunquam cessat ab offerendis Sacrificiis pro defunctis.

II. QUÆST. II. Qui sint effectus Sacrificii Missæ? RESP. Concilium Tridentinum, *sess. 22. c. 2.* hæc docet. *Sacrificium Missæ non solum pro fidelium vivorum peccatis, panis, satisfactionibus, & aliis necessitatibus, sed & pro defunctis in Christo, nondum ad plenum purgatis, rite juxta Apostolorum traditionem offertur.* Cum Sacrificium Missæ sit propitiatorium, valet ad peccatorum veniam, & satisfactionem, ut idem Concilium *ibidem can. 3.* definitur. Per Sacrificium remittuntur peccata mediate, quatenus Deus peccatori gratias actuales largitur, quibus excitatur, & disponitur ad poenitentiam. Justis confert augmentum gratiæ, illisque prodest ad peccatorum venialium remissionem. Hoc quoque Sacrificio impetrantur bona temporalia, quatenus istorum usus ad vitam æternam conducit. Missæ itaque Sacrificium ordinatur ad bona temporalia, non

Tom. II.

tamquam ad finem, sed tamquam ad media quorum usus ad finem viam iterat.

III. QUÆST. III. Cui, & pro quibus Missa Sacrificium offertur? RESP. Solum Deo Missæ sacrificium offertur, ut Catholici omnes docent, sicut templa & altaria soli Deo eriguntur, & consecrantur, ut Tridentinum definitur *sess. 22. cap. 3.*

IV. Offerri verò Sacrificium Missæ potest pro omnibus hominibus paganis, Judæis, schismaticis, hæreticis, excommunicatis, catechumenis, maxime tamen pro fidelibus. Et hoc eruitur ex ipso S. Paulo, qui 1. ad Tim. 2. inquit: *Hoc bonum est, & acceptum coram Salvatore nostro Deo, qui omnes homines velit salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire.* Pro omnibus passus Christus est: ergo pro omnibus offerri Sacrificium valet. Potiori tamen jure offertur pro fidelibus, qui vinculo fidei Christo conjuncti sunt. Pro damnatis non esse sacrificium offerendum docent omnes. Neque pro Sanctis cum Deo regnantibus offertur sacrificium, quia nihil expandum in ipsis est.

V. QUÆST. IV. Utrum offerri Sacrificium possit pro animabus in Purgatorio decedentibus? RESP. Adfirmant omnes Catholici, idque ex perenni Ecclesiae traditione colligitur, & ex Scriptura sancta, præsertim ex 2. Machabeorum cap. 12. Et hoc Tridentinum *sess. 22. cap. 2.* definitur: *Sacrificium Missæ non solum pro fidelium vivorum peccatis, panis, & satisfactionibus, & aliis necessitatibus, sed & pro defunctis rite juxta Apostolorum traditionem offertur.* Hoc idem declaravit can. 3. Patrum, & aliorum Conciliorum testimonia prætere brevitas causa.

VI. QUÆST. V. Quisnam est minister Sacrificii Missæ? RESP. Solum Sacerdotes esse ministros hujus Sacrificii semper docuit Ecclesia catholica, & adversus Novatores definitur *sess. 7. can. 10.* Tridentinum. *Si quis dixerit, Christianos omnes in verbo, & omnibus Sacramentis administrandos habere potestatem; anathema sit.* Et rursus *sess. 22. can. 2.* subdit: *Si quis dixerit illis verbis. Hoc facite in meam commemorationem, Christum non instituisse Apostolos Sacerdotes, aut non ordinasse ut ipsi, alique Sacerdotes offerrent corpus, & sanguinem suum; & anathema sit.* Christus Dominus, ut Æternus Sacerdos secundum ordinem Melchisedech, est principalis offerens. Sacerdotes offerunt ut ministri, & vicarii ejusdem Christi. Offerunt quidem ut veri Sacerdotes ad hoc ministerium ordinati, sed ministerialiter. Populus fidelis offert desiderio, voluntate, & spiritali conjunctione cum offerente.

VII. QUÆST. VI. An Sacerdotes scilicet, hæretici, schismatici, suspensi, excommunicati, degrades, dati validè sacrificium perficiant? RESP. Sacerdotes peccato mortali inquinatos validè consecratur docent Catholici omnes. Cæteros quoque recentissimos validè Sacrificium perficere docent cum S. Thoma 3. p. q. 82. art. 7. ad 3. Theologi omnes. Quoniam licet exercitium ordinis suspensi à legitimo superiore possit; potestas tamen ordinis deleri nequit. Non licet tamen vel assistere Sacrificio, vel petere communionem à Sacerdo-

I

II

tibus excommunicatis, fufpenfis, degradatis, hæreticis, vel fchismaticis.

VIII. Licet ficut Miffa privatæ, in quibus foli communicant Sacerdotes, ut definitur *feff. 22. cap. 6.* Concilium Tridentinum adverfus Novatores.

CAPUT III.

De Elemofynis pro Miffis celebrandis.

I. Sapientiffimum Pontifex BENEDICTUS XIV. hoc argumentum pleno in lumine pofuit tum in *trakt. de Sacrif. Miffæ*, tum in opere de Synodo. Decreta integra retuli tom. 8. lib. 3. diff. 22. c. 6. fummor Pontificum, & Sac. Cong. Concil. Trid. hoc de argumento, quæ ibi videre poteris. Nunc quasdam quæftionculas refolvam.

II. QUÆST. I. A quo taxanda est elemofyna conferenda Sacerdoti Miffam celebranti? RESP. Ab Epifcopo, ut Congregatio Concilii determinavit, cum non pofit regula generalis præferibi. Si Sacerdos plus elemofynæ, quam taxatio Epifcopi præferibat, exigat, non modò Ecclefie legem, fed ipfam iuftitiam commutantem ledit. Nec requiritur, ut docent Theologi omnes, ut elemofyna fufficiat pro integra unius diei fuffentatione, quia actio Sacrificii non requirit totum diem, fed horæ medietatem. Quare Sacerdotes faculares non promoveantur ad facros Ordines abfq; titulo vel patrimonio, vel beneficii.

III. QUÆST. II. An liceat Sacerdoti divitiis elemofynam accipere, ut Miffam celebret? RESP. Si confulantur plures antiqui canones, concedere videtur elemofynam Sacerdoti celebrato propter fuffentationem, verum confuetudo univerfalif Ecclefie, cui ftandum femper eft, omnibus Sacerdotibus indifcriminatim elemofynam pro Miffa celebranda permiſit. Quæ confuetudo Scriptura fancta nixa eft, inquit quippè cap. 10. S. Lucas: *Dignus eft enim operarius mercede fua: & 1. Cor. 9. S. Paulus: Neſcitis, quantum qui in Sacerario operantur, quæ de Sacerario funt edunt: & qui altari deſerviunt, cum altari participant? Legatur integrum Apoftoli caput. Quod Sacerdotes divites, aut pauperes ſint, ad hoc quod attinet, per accidens eft. Qui ſervit altari, de altari vivat.*

IV. QUÆST. III. Quinam Sacerdotes in celebrando ſuſpicionem ſimonie præbeant? RESP. Qui elemofyna deficiente à celebrando deſiſtunt. Inquit enim auctor opufcul. de Offic. Sacerd. cap. 1. S. Thomæ olim tribuit: *Non poteſt tamen Sacerdos illa intentione celebrare, ut ex hoc pecuniam confequantur, quia peccaret mortaliter.* Facillimè ſibi blandiantur plures, & variis fucare prætextibus hanc intentionem ſtudent. Sed confulant Sacerdotes fervorem, & proſectum quem ex celebratione capiunt, & hic, quando mentiri ſibi noſunt, colligent num principaliter celebrent ob finem Sacrificii, an ob panem lucrandum.

V. QUÆST. IV. Utrum Sacerdos poſſit per alium celebrare, retenta ſibi parte ſtipendii accepti? RESP. Adfirmant plures, quorum opinionem damnavit Alexander VII. n. 9. Poſt decretum Ur-

bani poteſt Sacerdos cui Miffa celebranda traduntur, per alium ſatisfacere, collato illi minori ſtipendio, alia parte ſtipendii ſibi retenta. P. Viva in hac prop. 9. num. 8. refert laxam opinionem Bardonii aſſerentis non peccare contra iuſtitiam, ſed ſolum contra obedientiam debitam Pontifici Sacerdotem præfatum: in quam opinionem hoc probabiliffimum iudicium proferit P. Viva: *Quamvis hoc non careat ſua probabilitate, videtur tamen probabiliffimum, &c. Si ſua non caret probabilitate hæc opinio; ergo vi Probabiliffimi executioni demandari poteſt.*

VI. P. Tamburinus lib. 3. *Metb. Miſſæ, cæ. 2. §. 1. n. 15.* inquit: „ Si quis, cum fit procurator, ut centum, v. gr. Miſſæ celebrentur, quæ Miſſæ in hac urbe ſolent dici, v. gr. pro ducentis iuſtitis: ſi quis, inquam, per induſtriam ſuam mittat, leu eat ad aliam urbem, ubi intra expoſtulatam tempus dicantur pro centum iuſtitis, puto non eſſe improbabile poſſe talem procuratorem retinere ſibi alios centum. Ratio eſt, quia ſummi poteſt paritas à ſervo qui per extraordinariam induſtriam (nam ad ordinariam, & morale obligatur ex ipſo famulatu) pro ſuum laborem emit res minoris quam valeant committere in foro: poteſt enim retinere quod ſuereſt, utpote fructum ſuæ induſtriæ. Pari ergo modo in caſu noſtro. “ Lepidiſſima comparatio profani famulatus cum procuratoribus quibus celebrandum Miſſarum cura demandata eſt. Omnia per probabilis, & per non probabilis licita ſunt. Sordidiſſimus quæſtus in ipſa Miſſarum celebratione inſinuat. Vite chriſtianas vix talia cogitant, niſi ſcripta illa offenderet. Famuli locarunt operas ſuas domino. Quare vix contingere, aut faltem raro poteſt ut extraordinaria induſtria lucrari ſibi valeant, cum tempus impendendum in induſtria extraordinaria venditum domino fit. Sed gratis conſeſſo famuli lucro, id extendere ad procuratores Miſſarum à veritate, & honeſtate abhorrente videtur.

VII. P. Dominicus Viva in *Trut. in prop. 9. Alex. VII. n. 8.* inquit: „ Si Collectores elemofynarum, ſynatum pro Miſſis ſint Sacerdotes, & non tradantur iſis Miſſæ celebrandæ, ſed ſe habeant ut laici qui curant Miſſarum celebrationem, poterunt ex Nav. Cord. Tambur. *probabiliter* contra tra Peliz. Soto l. 9. de Juſt. q. 3. moderatam pro labore mercedem ex actis pro Miſſa ſuſcipere, re, cum id videatur licitum iure naturæ. “ *Pa-pæ!* ius naturæ permiſit ut de oblationibus collatis fidelibus pro ſacroſancto Miſſæ Sacrificio celebrando, mercedem accipiant Sacerdotes, dummodo in colligendis elemofynis ſe habeant ut laici, non ut Sacerdotes? Ambarum opinionum Tamburini, & Viva præxim prohibuit BENEDICTUS XIV. in ſua *Conſtitutione 22.* cujus initium *Quanta cura;* ubi inter alia hæc habentur. *Prohibentur mercimonia ſuper elemofyna Miſſarum; hoc eſt, qui elemofynas colligunt in iſis locis in quibus ſtipendia, ſive elemofynæ pro Miſſis ſunt pretii majoris, Miſſas vero celebrare curant in locis in quibus pro minori pretio celebrari ſolent; ſi laici ſint, excommunicationem; ſi vero clerici, vel Sacer-*

doter, ſuſpenſionem à ſolo Romano Pontifice abſolvendum incurrant. Vide quæ idem Pontifex ſcribit lib. 5. de Synodo. c. 8. n. 9. & c. 9. n. 2.

VIII. Beneficialius, quando per alium celebrare cogitur, licet præbere valet conſuetam elemofynam, tamenſi ex beneficio majorem ille percipiat, ut ſacra Congregatio determinavit. In Miſſis itaque quas Manuales vocant, vetitum eſt celebrare per alios, collato minori ſtipendio quam acceptum ſit. Dum quis Sacerdoti ſingulari prohibite inſtructo Miſſam celebrandam committit, collato majori ſtipendio, iſe celebrare per alium non debet, etiam collato integro ſtipendio. Plures alias quæſtionculas excitant hic aliqui quæ mercimonium redolent, & faſtidium ingerunt.

IX. Sacerdos, qui exigua ſtipendia accipit à pluriſibus, ſingulari Miſſam promittens, nequit una ſola Miſſa ſatisfacere. P. Viva *quæſt. 5. art. ult. n. 9.* inquit: „ Verum Trullench. & Tamburinus, *lib. 3. cæ. 1. §. 3.* probabiliter putant ſententiam Suarez docentis, eo in caſu poſſe id concedi Sacerdoti pauperi, quando paupertate coactus conſentit. “ Hæc opinio improbabata eſt cap. 14. *decr. Sacr. Congreg.* Plura ex Tamburino, aliſque Probabiliffis congerit P. Viva, ut oſtendat ſententiam Suarez non opponi decretum *ſacræ Congreg.* ſed *num. 10.* fatetur cum Lugo, decreto Congreg. prohiberi ne ſententia P. Suarez ad præxim reducat. Et tandem præter morem concludit, *Conſeſſo tertio ſententiam Suarez eſſe falſam.*

X. QUÆST. V. An Sacerdos poſſit accipere duplex ſtipendium, alterum pro officiatuæ, ut dicitur, in *Eccleſia deſignata, alterum pro applicatione?* RESP. Adfirmat Lugo, & Tamburinus, dummodo conſtet unum voluiſſe ſolam præſentiam, alterum ſolam applicationem. P. Lacroix refert pro hac opinione Suarez, Vazquez, Paſqualigum, Avertam, aliſque; & ipſe more ſuo nihil proferret.

XI. Pontifex Summus BENEDICTUS XIV. tom. 3. not. 15. refert decretum ſacræ Congregationis Concilii die 9. Jun. & 6. Febr. anno 1627. quod hæc continet. *An Sacerdotes qui nulla alia obligatione in Conſrativitatibus, vel Monafteriis Monialium celebrant, quam pro univ. Eccleſie, vel ut Conſratres, vel Moniales ſatisfaciant præcepto audiendi Miſſam, poſſint ultra ſtipendium, quod recipiunt à Conſrativitatibus, vel Monialibus, aliud ſtipendium accipere? Sacra Concilii Congregatio 9. Januarii, & 6. Februarii an. 1627. in Traquienſi reſpondit, non poſſe.*

XII. Nequit Sacerdos duplex ſtipendium accipere, unum pro fructu impetrationis Miſſæ, aliud pro fructu ſatisfactionis, quidquid in oppoſitum nonnulli olim commenti fuerint. Qui ſtipendium accepit pro Miſſa celebranda ubi, & quando voluerit, & deinde eum roget aliquis, ut certo loco, vel tempore celebret, poterit ne pro tali obligatione aliquid accipere? Sane qui adfirmat: nihil videtur ejuſmodi ſubtilia commenta turpis mercimonii fuliginæ tincta eſſe. Similiter nihil non probatur opinio P. Lacroix *lib. 6. part. 2. n. 141.* quam ex P. Gobat refert hiſ ver-

bis: *Si tamen convenerit de fructu ſpecialiſſimo, aut alia parte fructus non petiti applicanda tertio, ut ei proſit quantum poteſt, poſſe aliquid idè ſummi notat Gobat num. 52. dummodò admittantur dantem de ſinceritate, an ei proſit talis applicatio.* Ejuſmodi diſtinctiones in re graviffima mihi non probantur.

XIII. QUÆST. VI. Poteſtne unica Miſſa pluribus obligationibus ſatisfieri? RESP. Quamvis Urbanus VIII. Pontifex Summus hoc prohibuerit, non propterea defuere qui oppoſitum propugnaverint. Iſtorum opinionem proſcripſit Alexander VII. in hac 10. theſi. *Non eſt contra iuſtitiam pro pluribus ſacrificiis ſtipendium accipere, & ſacrificium unum offerre. Neque enim eſt contra fidelitatem, etiamſi promittam, promiſſionem etiam ſuramento firmata, danti ſtipendium, quod pro nullo alio offeram.* Animadvertat Lector, hanc theſim propugnata, & excogitata fuiſſe à quibuſdam Catholicis, & recogitet ſerio quid expectari ab iſtis poſſit in rebus controverſis, ſi contra veritatem adeo luculentam talia ſcribere potuerint. Promiſiſti, jurati pro nullo alio te ſacrificaturum fore, & nihilominus ſacrificas, nec peccas ne contra quidem fidelitatem? Talia ne Socrates, Plato, Cicero, Seneca, Plutarcus ſcripſerunt unquam?

XIV. Quando quis ſtipendia pro Miſſis celebrandis accipit, non debet alii diſſerre celebrationem. Diana, Lugo, Paſqualigus docent diſſerri non poſſe ultra tres mentes. Urbanus VIII. vertat in ſuo decreto ne plures Miſſas acceptentur, quam quæ intra modicum tempus celebrari valeant. Tempus autem trium mentium non videtur modicum. Deſinit quantitas temporis nequit; ſed circumſtantia; & præſertim voluntates offerentium, & neceſitates pro quibus levandis Miſſæ præferibuntur, attendendæ ſunt. Qui celebrare Miſſas pro quibus ſtipendia accipit, non poteſt, id præſtare debet quod valet. Admonere offerentes, ſi circumſtantie permittunt, debet, ut Miſſas celebrari curent. At fama laditur. Heu miſer? famam tuam iniquis actionibus, quæ Chriſti Sacerdotem dedecet, prodigiſ; & dum ſatisfaciendum Deo, & proximo eſt, famam lætæ?

XV. Qui vovit ſacrificium offerre pro gratiarum actione, non poteſt ſtipendium accipere, quia preſumitur hanc habuiſſe intentionem. Qui accepit ſtipendium ut celebret Miſſam de Requiem graviter non peccat, ſi aliam Miſſam celebret; ſervanda tamen quando licentia permittunt, ſides offerenti, & monendus eſt talem Miſſam celebrari non poſſe. Anticipata Miſſarum celebratio, ſcilicet ut Miſſa celebranda craſtino die, celebretur hodie, cum ſit in offerenti commo-dum, culpa caret, niſi alia ſit offerenti intentio. Qui celebrare tenetur omni die; ſemel in hebdomada reverentiæ cauſa omittere valet; nequit tamen ſtipendium accipere, & celebrare pro alio. Qui ex onere Capellanie celebrare aſtrigitur quotidie, ſi ob flagitia pollutionis, fornicationis, ebrietatis, &c. à Conſellario ſuſpenditur, utpote indignus, per alium Sacerdotem implere onus ſuum debet.

XVI. Quando testator Capellanæ non præscribit numerum Missarum, consulendus Episcopus est. Si Capellanus ægroter, per duos circiter menses à celebrando per alium communiter auctores liberatur. Verum ut ab omni dubio eximatur Sacerdotes, consulenda sunt cujusque Diocesis leges Synodales, vel probatæ consuetudines. Nimis laxa est opinio que omni tempore quo ægroter Capellanus, eum liberat ab onere celebrandi. Qui laborat caduco morbo, abstinere à celebratione debet. Si raro cadat, consulatur Episcopus, qui spectatis omnibus decidat.

XVII. Intentio applicandi Missam pro offertibus requiritur. Non sufficit habitualis, quidquid dicant aliqui, nec necessaria est actualis, sed sufficit virtualis. Nec licita, nec valida est applicatio Missæ pro illo quem Deus novit primo daturum stipendium, atque Lacroix ex Basilio Clementem VIII. id prohibuisse, quod decretum ego non vidi.

XVIII. Reductionem Missarum pleno in lumine posuit BENEDICTUS XIV. lib. 3. de Syn. c. 10. ubi post multa indicata Pontificum decreta, concludit: „Attamen post Urbanum VIII. alii Romani Pontifices, videlicet Alexander VII. Clemens X. Clemens XI. Innocentius XIII. & Benedictus XIII. fere omnibus religiosis Institutis concesserunt privilegium, ut Superiores generales, adhibito maturo consilio, ac nonnullis servatis regulis, in eorundem privilegiorum litteris expressis, possent in sua quaque Religione onera Missarum, antea relicta, & acceptata, moderari: eodemque facultas à san. mem. Benedicto XIII. facta fuit omnibus Episcopis, qui per se, vel per suos procuratores interfuerunt Concilio Romano, habito 1725. uti videre est in eodem Concilio tit. 15. cap. 8.

XIX. QUÆST. VII. *Quibus diebus animarum curam gerentes applicare Missam pro commissis sibi grege debent?* RESP. Variæ de hac re olim inter auctores disputationes fuerunt. Eas omnes abstulit doctissimus Pontifex BENEDICTUS XIV. feliciter regnans in sua epistola encyclica super Missa parochiali, & conventuali; cujus initium est: *Cam semper oblatar, data an. 1744.* Integram epistolam retuli, tom. 8. l. 3. diff. 2. c. 6. Nunc pauca verba transcribo. *Opportunum censuimus Fratemitatibus vestris declarare, nobis abundè satisfactum fore, vobisque pròinde satis esse posse, dum illi qui animarum curam exercent, sacrificium Missæ pro populo celebrent, atque applicant in Dominicis, aliisque per annum diebus festis de præcepto. Lege integram epistolam, in qua saluberrima pro Parochiis documenta invenies. Rejiciuntur quoque excusationes illorum pastorum, qui applicare dictis diebus sacrificium pro grege sibi commissio, omittebant ob tenuitatem redituum.*

XX. QUÆST. VIII. *Qua hora celebrare licet?* RESP. Ab aurora usque ad meridiem, ut communis sententia docet. Variè occurrere causæ possunt anticipandi, vel protrahendi per horam hanc celebrationem. Qui sine causa legem præscripti temporis violat, peccat. Raro graviter pec-

cati in hac materia existimo ob varias locorum consuetudines.

XXI. QUÆST. IX. *Quandomodo licet pluries eodem die celebrare?* RESP. Olim pluries Sacerdotes celebrabant. In præsens solum die Nativitatis Domini concessam est tres missas celebrare. Nemo tamen ad tres celebrandas astringitur. Plures assignari casus solent in quibus licetæ Missæ liceat. Si Parochus habeat plures Parochias, & nisi plures celebret Missas, aliqua Parochia Missa careat, tunc, inquit, binare potest. Verum ætate nostra, in qua Sacerdotum copia uberrima est, vix occurrit hæc necessitas.

XXII. QUÆST. X. *Quo in loco celebrandum est?* RESP. In Ecclesia vel consecrata, vel saltem benedicta ab Episcopo, & ad Altare aut consecratum, aut in quo sit petra consecrata. Episcopus facultatem impertire valet celebrandi extra Ecclesiam in aliquo honesto loco ob justam causam. Episcopus in itinere valet celebrare in Altari portatili cum in propria, tum in aliena Diocesi. Quæ de re decretum edidit Clemens XI. an. 1703. quod integrum retuli tom. 8. lib. 3. diff. 2. c. 7. In navi quoque celebrare licitum est, dummodo absit periculum sanguinis effundendi.

XXIII. QUÆST. XI. *Quid de Oratoriis privatis dicendum?* RESP. Concilium Tridentinum sess. 22. de celeb. Miss. prohibet ne Episcopi permittant in domibus privatis celebrari. P. Lacroix, lib. 6. p. 2. n. 267. narrat Episcopos postestatem exerceere concedendi oratoria privata. In Italia à solo Summo Pontifice hæc facultas erigendi Oratoria in domibus secularium conceditur.

XXIV. In ejusmodi Oratoriis vetitum est celebrare in festis Nativitatis Domini, Epiphaniæ, Paschæ, Pentecostes, Annuntiationis, Assumptionis, Apostolorum Petri, & Pauli, & omnium Sanctorum, nisi aliter exprimat in privilegio.

XXV. Satisfaciunt præcepto audiendæ Missæ die festo in his privatis Oratoriis omnes qui habitant in domo privilegiati, ut pater, mater, natus, gener, uxor, filii, filiz, nepotes, pronepotes, & alii per lineam rectam descendentes, & manentes sub regimine privilegiati: verbo uno, illi omnes, & soli qui in privilegio sunt expressi. Optandum esset ut Christiani hoc incommodum sustinerent invivendi supremum Dominum in illius domo. Non pauci hæc privilegia extorquent otii, & torporis causa.

XXVI. Probabiliter plures Azorius, Castro-palau, Pellizarus, Balœnbaum, Burghaber, Gobat, quos refert P. Lacroix, lib. 3. p. 1. num. 628. docent, satisficere præcepto audiendæ Missæ diei festi etiam illos qui non sunt de familia in ejusmodi privatis Oratoriis, eorumque opinionem probabilem vocat ipse Lacroix. Sed hæc opinio non probabilis, sed penitus falsa est, eamque improbat Pontifex his verbis contentis in Bulla: *Volumus autem ut illi qui non sunt de familia, non constantur liberi ab obligatione audiendæ Missæ in Ecclesia.* Plura alia interpretamenta præmittito.

XXVII. QUÆST. XII. *Quid dicendum de*

Ecclesia consecravit, ejusdemque pollutione? RESP. Benedici à simplici Sacerdote Ecclesia potest ex commissione Episcopi, consecrari à solo Episcopo potest. Summus Pontifex committere simplici Sacerdoti potest ut Ecclesiam consecret.

XXVIII. Polluitur Ecclesia. 1. Propter homicidium in ea patratum etiam sine effusione sanguinis, aut si vultus sit ita lætæ ut ibi, vel alibi mors sequi debeat. 2. Per sanguinis, aut feminis publicam effusionem mortaliter malam, atque ad eam per sacrilegum actum conjugalem. 3. Per sepulturam excommunicati vitandi, vel infidelis. 4. Per destructionem Ecclesiæ, aut demolitionem majoris partis.

XXIX. Altare sacrificio aptum debet esse à proprio Episcopo consecratum, fixum, vel portatile. Eiusdem enormis fractio reddit illud exsecratum. Si lapis frangatur in partes duas, quantum qualibet apta sit sustinere calicem, patenam, & hostiam, utraque pro ara deservire valet.

XXX. QUÆST. XIII. *An Sacerdos tentatur Missam offerre?* RESP. Omnes fideles præcepto naturali, divino, & Ecclesiastico per publicos Ministros astringuntur Deo Sacrificium offerre. Ergo eodem jure Sacerdotes astringuntur, cum hæc duo reciproca sint. Vide tom. 8. lib. 3. diff. 2. cap. 8. Cajetanus in 3. p. q. 82. art. 10. docuit venialiter dumtaxat peccare Sacerdotes qui raro, aut nunquam sacris operantur. Hanc opinionem ut fallam, & laxam S. Pius V. expungit commentariis Cajetani mandavit.

XXXI. Parochi, & omnes curam animarum habentes tenentur per seipos, & si fuerint impediti, per alios toties celebrare quoties fideles assistere Missæ astringuntur. Neque heinc colligas solis diebus festis celebrare istos debere: nam cum pastores sint, in quotidiano, frequenter tamen celebrare tenentur, ut exemplo suo oves alliciant ad divinum pavulum suscipiendum. Ceteri Sacerdotes diebus saltem dominicis, & ceteris festis celebrare debent, ut Concilium Tridentinum sess. 23. cap. 14. præscribit. Ceteris diebus plus, & minus juxta majorem, aut minorem fervorem celebrent. Quamvis olim, atque Ministro celebrarent persecutionis tempore Sacerdotes, cessante tamen persecutione, opposita disciplina semper obtinuit celebrandi cum Ministro. Idcirco de S. Sixto dixit S. Laurentius: *Tu nunquam sine Ministro sacrificium offerre consueveras.*

CAPUT IV.

De ritu, seu caeremoniis, & rubricis, quibus celebrari Missa debet.

I. QUÆST. I. *Quotuplex est caeremoniarum Missæ generis?* RESP. Duplex. Aliæ caeremoniæ præcedunt, quæ spectant locum, tempus, & personam; aliæ committantur, suntque ipsius Liturgiæ sacra partes. Nomine loci intelliguntur templa, altaria, vasa sacra, lumina. Tempus indicat horam celebrandi. Ad personam autem vestes sacre, suntque sex; amictus, alba, cingu-

Tom. II.

lum, manipulus, stola, calica seu planeta, quarum usus antiquissimus est. Vestes istæ benedictæ sint oportet.

II. Sublato urgentis necessitatis casu nunquam licitum est absque sacris vestibus celebrare. Dum sacre vestes induuntur, devotè recitanda sunt præscriptæ preces.

III. Necessaria sunt vasa sacra ad licitam Missæ celebrationem, nempe calix, & patena ab Episcopo consecrata. Necessaria quoque sunt linteamina, nempe corporale, palla, & purificatorium, similiter à Superiore benedicta. Corporale, & palla linea esse debent alba, & nitida. Mappæ super Altare tres sint oportet, & crux in medio altaris, quæ imaginem Crucifixi præferat non pictam, sed sculptam. Sacra vasa tangi à laicis nequeunt. Requiritur præterea velum cum bursa, quæ tangi ab omnibus possunt. Hostia consecranda apud Latinos debet esse figuræ orbicularis tam magna, quam parva. Græci utuntur hostia quadrangulari figuræ. Nemo memorie fidens absque Missali celebrare debet. Si Missale desit, fat est ut Missam scriptam habeat.

IV. Sacerdotes veste talari ad Ecclesiam pergere debent. Non audent, inquit BENEDICTUS XIV. tom. 2. Notif. 14. se ante Magnates absque veste talari sistere, & postea illos non pudet domo discedere veste breviori indutos, & cum ea templum Domini celebraturi accedere? Vide tom. 8. lib. 3. diff. 2. cap. 9. De capillitio, vulgo peluca, plura dicenda forent. Paucis dicam nudato capite celebrare Sacerdotes debere. Aliqui docent aliquam causam sufficere ut Sacerdotes tecto capite celebrent. Hoc verbum Urbanus VIII. in Missali reformato. Capillitium expressè vetuit Innocentius XI. litteris encyclicis datis ad Sedes Apostolicæ Nuncios an. 1689. quas refert P. Lacroix lib. 6. p. 2. num. 401. qui subdit tamen: „Non obstantibus illis, videmus quotidie Sacerdotes celebrantes in capillitio hieto, qui putant se per hoc satisfacere conscientiz, si ita celebrent, habito judicio unius, vel alterius prudentis Medici, quod aliter non possint absque periculo gravis incommodi.“ Nec P. Lacroix contra tantam contumeliam quidquam hincit. Videmus quoque quotidie Sacerdotes plures Missam præcipitanter celebrare, aut potius profanare indignis gesticulationibus, lingua balbutienti, & celeritima legere, & plura alia absurda quotidie conspicimus. Quid Medici obtruduntur in scenam? Mutata ne est ætate nostra natura Sacerdotum divitum, & nobilitum, ut scdis antiquis egeant? Antequam capillitia hæc, quæ antiqua sanè non sunt, introducerentur, celebrabant Sacerdotes nobiles, & divites: celebrant hodie Sacerdotes plebeji, & mediocri conditionis. Qui celebrare, nisi sint comati, nequeunt, abstinere à celebratione. Discipline ecclesiasticæ ritus, non adulantium Medicorum vana axiomata in Missa celebranda consuli debent.

V. QUÆST. II. *Quot in partes Missa tribuitur?* RESP. Quatuor in partes tribuitur. 1. Ab initio usque ad offertorium, & dicitur Missæ cathœcumenorum. 2. Ab offertorio usque ad con-

I 3

16

secrationem. 3. A consecratione usque ad communionem. 4. A communionem usque ad finem.

VI. QUÆST. III. *Est ne peccatum mortale negligere rubricas in Missa celebranda?* RESP. Sententia adfirmans communis est, nisi materia parvitas excusetur. Quoniam gravi præcepto à Summis Pontificibus, & præsertim à S. Pio V. illarum observantia jubetur. Duplex rubricarum genus, *Alia præceptiva*, alia *directiva* appellantur. Præceptivæ dicuntur quæ jubent ut celebretur in loco sacro, in ara, in vestibus, & vestibus sacris, in materia, & forma præscriptis, jejunio præcedente, & alia plura. Directivæ dicuntur quæ juxta communem Theologorum sensum non obligant sub mortali; ut orare ante & post Missam, numerus collectarum, & alia id genus.

VII. QUÆST. IV. *Qui omittit aliquam Missæ partem, peccatne mortaliter?* RESP. Missæ partes ordinariæ sunt confessio, introitus, Dominus vobiscum, collecta, epistola, evangelium, offertorium, præfatio, canon integer, &c. Non ordinariæ sunt Gloria in excelsis, &c. orationum numerus, Credo, pluralitas epistolarum, &c. Qui omittit deliberatè partem notabilem canonis, peccat mortaliter. Qui omittit materiam leviorem, etiam canonis, puta nomen unius Sancti, peccat venialiter. Qui tamen aliquid deliberatè in canone omittit, quod corrumpit sensum, peccat mortaliter. Nihil itaque addendum, nihilque omittendum. Sed omnia clarè, & distinctè pronuntianda sunt. Plura hic dicenda fons de Sacerdotibus qui nimis festinanter, qui intra labia mutantem truncant verba, qui elata voce recitant quæ voce submissa dicenda sunt, aut contra. Tempus congruum pro Missæ celebratione nec brevius tertia horæ parte, nec longius media hora esse debet. Brevitas compendii non sinit de hoc argumento latius habere sermonem.

LIBER XI.

DE SACRAMENTO POENITENTIÆ.

DISSERTATIO I.

De virtute, & Sacramento Poenitentia.

CAPUT I.

Propositiones à S. Sede damnatæ.

§. I.

ALEXANDER VII.

Damnativæ sequentes propositiones, quas ordine in decreto servato transcribo.

3. *Sententiam afferens, Bullam cœnæ solum prohibere absolutionem hæresis, & aliorum criminum, quando publica sunt, & id non derogare facultati Tridentini, in qua de occultis criminibus sermo est, anno 1629. 28. Julii in Consistorio sacre Congregationis Emin. Cardinalium visa, & tolerata est.*

4. *Praeterea regulares possunt in foro conscientia absolvere quoscunque seculares ab hæresi occulta, & ab excommunicatione propter tam incursum.*

5. *Quamvis evidenter tibi confiter Petrum esse hæreticum, non teneris denuntiari, si probare non possis.*

6. *Confessarius qui in sacramentali confessione tribuit penitentem chartam postea legendam, in qua ad venerem incitat, non censetur sollicitasse in Confessione, ac proinde non est denuntiandus.*

7. *Modus evadendi obligationem denuntiandæ sollicitationis est, si sollicitatus confiteatur cum sollicitante: hic potest ipsum absolvere absque onere denuntiandi.*

11. *Peccata in Confessione omissa, seu obita ob instans periculum vitæ, aut ob aliam causam, non tenentur in sequenti confessione exprimeri.*

12. *Mendicantes possunt absolvere à casibus Episcopis reservatis, non obtenta ad id Episcoporum facultate.*

13. *Satisfacit præcepto annuæ confessionis qui confitetur Regulari Episcopo presentato, sed ab eo injussu reprobat.*

14. *Qui facit confessionem voluntariè nullam, satisfacit præcepto Ecclesiæ.*

15. *Pœnitens propria auctoritate substituere sibi alium potest, qui loco ipsius penitentiam adimpleat.*

16. *Qui beneficiam curatum habens, possunt sibi eligere in Confessarium simplicem Sacerdotem non approbatum ab Ordinario.*

24. *Mollities, Sodomia, & bestialitas sunt peccata ejusdem speciei infamæ; ideoque sufficit dicere in confessione, se procurasse pollutionem.*

25. *Qui habuit copulam cum soluta, satisfacit confessionis præcepto dicens: commisi cum soluta grave peccatum contra castitatem: non explicando copulam.*

38. *Mandatam Tridentini factum Sacerdoti sacrificanti ex necessitate cum peccato mortali, consentiendū quamprimum, est consilium, non præceptum.*

39. *Illæ particula quamprimum intelligitur, cum Sacerdos suo tempore confitebitur.*

41. *Non est obligandus concubinarius ad ejiciendam concubinam, si hæc nimis utilis esset ad oblectamentum concubinari, vulgò Regalo, dum desiciente illo, nimis acri ageret vitam, & alia epula tædio magno concubinarium afficerent, & alia famula nimis difficile inveniretur.*

Innocentius XI.

1. *Non est illicitum in Sacramenti confertendis sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti, relicta tutiore, nisi id veteri lex, conventio, aut periculum gravis damni incurrendi. Hinc sententia probabilis tantum utendum non est in collatione Baptismi, Ordinis sacerdotalis, aut episcopalis.*

36. *Frequens confessio, & communio, etiam in iis qui gentiliter vivunt, est nota prædestinationis.*

37. *Probabile est sufficere attritionem naturalem, modo honestam.*

Non

38. *Non tenentur Confessario interroganti fateri peccati alicujus consuetudinem.*

39. *Licet sacramentaliter absolvere dimidiatè tantum confessio ratione magni concursus penitentium; qualis v.g. potest contingere in die magna alicujus festivitatis, aut indulgentiæ.*

60. *Penitentem habenti consuetudinem peccandi contra legem Dei, naturæ, aut Ecclesiæ, est emendationis spes nulla appareat, nec est neganda, nec differenda absolutio, dummodò ore proferat se dolere, & proponere emendationem.*

61. *Potest aliquando absolvi qui in proxima occasione peccandi usatur, quam potest, & non vult omittere; quinimò directè, & ex proposito querit, aut ei se ingerit.*

62. *Proxima peccandi occasio non est fugienda, quando aliqua causa utilis, aut honesta non fugiendi occurrat.*

63. *Licetum est querere directè occasionem proximi peccandi pro bono spirituali, vel temporali nostro, vel proximi.*

64. *Absolutionis capax est homo, quantumvis laboret ignorantia inferiorum fidei, & etiam si per negligentiam etiam culpabilem nesciat mysterium SS. Trinitatis, & Incarnationis Domini nostri Jesu-Christi.*

Alexander VIII.

14. *Timor gehennæ non est supernaturalis.*

15. *Attritio que gehennæ, & poenarum metu concipitur sine dilectione benevolentis Dei propter se, non est bonus motus, ac supernaturalis.*

16. *Ordinem præmittendi satisfactionem absoluti, induxit non politia, aut institutio Ecclesiæ, sed ipsa Christi lex, & præscriptio, natura rei id ipsum quodammodo dicitur.*

17. *Per illam præxim mox absolvendi ordo poenitentia est inversus.*

18. *Consuetudo moderna quoad administrationem poenitentia, etiam si eam plurimorum hominum sustinet auctoritas, & multi temporis diuturnitas confirmet, nihilominus ab Ecclesiæ non habetur pro usu sed abusu.*

19. *Homo debet agere tota vita poenitentiam pro peccato originali.*

20. *Confessiones apud Religiosos factæ, plerumque vel Sacrilegæ sunt, vel invalidæ.*

21. *Parochianus potest suspicari de mendicantibus, qui elemosinis communibus vivunt de imponenda nimis levi, & incongrua poenitentia, seu satisfactione ob quamlibet, seu lucrum subsidii temporalis.*

§. II.

Opiniones plurium Confessarum quæ videntur æquæ laxiores.

HAS ego propositiones, & cæteras omnes, quas in universo hoc opere retuli, non tantumquam censor assero, sed sapientum, & eorum ad quos pertinet, iudicio subijcio. Quam protestationem, tamen, pluries fecerim, iterum renovare placuit. Nemo ergo me carpere jure valet, quod iudicium, & censuram Superiorum præve-

niam, cum nullam ego his opinionibus censuram inuram; sed dumtaxat quæ imbecillitati meæ videntur falsæ, & laxæ, Superiorum, & lectorem iudicio submitto.

I. P. Dominicus Viva in *trat. in propo. Inno. XI. num. 26.*, Hinc cum videatur esse moraliter certum non requiri in Sacramento Poenitentia, certum non requiri in Sacramento Poenitentia, tæ . . . propositum non peccandi de cætero formale, sed *sufficere* virtuale, ut videre est apud Dicastrum: AC SUFFICERE ETIAM ATTRITIONEM SUPERNATURALEM ex METU POENARUM TEMPORALIUM, ut à Deo vindicæ intelligendum, & alia hujusmodi; idcirco licet sequimur hujusmodi opiniones PROBABILISSIMAS, omittis tutionibus.

II. P. Patricius Sporer de *Sacram. p. 3. cap. 2. sect. 2. §. 2. num. 174.*, Præceptum contritionis etiam in articulo mortis non obligat hominem peccatorem usu Sacramenti cum attritione justificatum; sed ipsa attritio cum Sacramento Baptismi, vel Poenitentia universaliter semper est sufficiens dispositio ad justificationem, adeoque etiam in ARTICULO MORTIS. Ita Henricus Vazquez, Canus, pluribusque allegatis Cardinalis de Lugo *hic disp. 7. sect. 13. Dicitur castillus hic disp. 6. n. 19. Laym. cit. l. 5. str. 6. c. 2. num. 7.*

III. Idem P. Sporer *loc. cit. n. 173.*, Præceptum contritionis non obligat eos qui usu Sacramenti cum attritione justificati sunt, aut justificari volunt. Communissimum apud citandos infra. Ratio est, quia Christus in nova lege singulari privilegio aliud quoque medium justificationis instituit, scilicet Sacramenta mortuorum, Baptismi, & Poenitentia, ut proinde modo solus contritionis perfectæ NECESSITAS DESINAT: alioquin certe Christus institutus, ac præcipiens Confessionem Sacramentalem, *metum per se satis durum, & difficile*, si INSUPER ETIAM NUM REQUIRERETUR CONTRITIO PERFECTA, & ipsa peccatori satis difficilis, non alleviasset, sed multum aggravasset onus legis; effemusque PEJORIS conditionis, modo Christiani quam veteres olim, qui ad solam contritionem obligati per eam justificabantur.

IV. Idem P. Sporer *loc. cit. §. 2. num. 175.*, Quando obligat? Per se quidem satis probabiliter, in articulo, vel periculo mortis tantum. Postea n. 177., Præceptum contritionis pro tantum obligare in articulo mortis, & NUNQUAM ante, docent gravissimi Doctores D. Thomas, Cajetanus, Sotus, Navarrus, Medina, Adrianus, & alii congestis probabilem ipse Suarez, ac mordicus defendit Dicastrum . . . Cum hoc præceptum penale sit, & onerosum, non est extendendum, sed restringendum potius ad illa tantum tempora pro quibus ejus obligatio certo nobis constat. At non constat nobis, certo hujus præcepti obligatio pro illo tempore præterquam in articulo mortis. Ergo, &c.

V. P. Georgius *in 6. n. 139. Dico 6., Probabilis qui-*